

Uit en voor de praktijk

Esthetische tandheelkunde?

Gegeven

Een patiënte verzoekt mij als tandarts bij een vriendin van haar, bij wijze van verjaardagscadeau, een diamantje in een gave hoektand in de bovenkaak te bevestigen.

A.J. Feilzer, tandarts

Trefwoorden: Esthetische tandheelkunde – Adhesie

Adres: Dr. A.J. Feilzer,
Schubertstraat 20,
1077 GS Amsterdam.

Vraag

Hoe bevestigt men een diamantje in/aan een tand? Maar eerst, mag en moet een tandarts op een dergelijk verzoek ingaan?

Discussie

Bij de afweging op een dergelijk verzoek in te gaan speelt een aantal overwegingen een rol. Valt een dergelijke behandeling onder de noemer tandheelkunde? Wat draagt de behandeling bij tot het welbevinden van de patiënte? Hoe schadelijk voor de mondgezondheid is het aanbrengen van een diamantje in een gave cuspidaat? Hoe reversibel is de behandeling?

De wens tot verfraaiing van het gebit is tegenwoordig een belangrijke reden om tot behandeling over te gaan. Het vervaardigen van schildjes op frontelementen (finaalrestauraties van porselein, composiet of kunstthars), maar ook een belangrijk deel van de prothetische en orthodontische behandelingen wordt geïndiceerd op grond van esthetische wensen van de patiënt. Bij sommige culturen is het heel gebruikelijk gave gebitselementen te beschrijven en te voorzien van gouden kronen, al dan niet voorzien van bijvoorbeeld kaartsymbolen. Op de Nederlandse Antillen worden dergelijke kronen onder de tandartsen wel 'nos kultura'-kronen genoemd en door de bevolking 'kashi di oro' (gouden kastje).

Om de vraag of een dergelijke behandeling tot de tandheelkunde behoort, te kunnen beantwoorden, is enige verheldering van de begrippen heelkunde en gezondheid noodzakelijk. *Heelkunde* wordt in Van Dale omschreven als 'dat deel van de geneeskunde dat langs mechanische weg genezing van kwetsuren en dergelijke zoekt te verkrijgen'. Volgens de definitie die de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voor *gezondheid* hanteert, is het sociaal welbevinden van de persoon een belangrijke factor van de gezondheid. Desondanks zal het zelden of nooit voorkomen dat een patiënt als ziek wordt geclassificeerd als de tandarts niet op een dergelijk verzoek wil ingaan. Om deze reden valt de hier gevraagde behandeling evenals vele 'normale' esthetische behandelingen, naar mijn mening, niet onder de tandheelkunde.

Bij mijn afweging toch in te gaan op het verzoek heeft de overweging dat de behandeling een zeer beperkte schade aan de cuspidaat zou inhouden, namelijk het creëren van een kleine caviteit – en derhalve na verwijdering eenvoudig en duurzaam te herstellen – een doorslaggevende rol gespeeld. Eerlijkheidshalve moet ik zeggen dat de technische uitdaging ook een belangrijke rol heeft gespeeld. Wat het laatste betreft zou onderzoek naar de invloeden die een rol spelen bij de

Een in de bovenhoektand aangebracht diamantje.

indicatie van behandelingen, een interessant onderwerp zijn.

Het adhesief bevestigen van diamanten is niet goed mogelijk. Onder andere om deze reden worden diamanten met behulp van kleine metalen draden (crampons), die de edelsteen gedeeltelijk omvatten, in een sieraad gemonteerd. Dit kan worden gezien als een vorm van macromechanische retentie. In het buccale vlak van de cuspidaat is allereerst een kleine conusvormige caviteit geprepareerd met een zodanige diepte dat de diamant na bevestiging net boven het oppervlak uit zal komen. Als hechtmiddel is in dit geval voor een translucente, heldere kunststofcement gekozen (Superbond, Sun Medical), waarmee de edelsteen is bevestigd. Van de glazuurtechniek is gebruik gemaakt om de hechting tussen het cement en de tand te bewerkstelligen (micromechanische retentie). De diamant zelf is geheel ingebed in het cement, zonder dat er sprake is van een hechting tussen diamant en cement. Na verharding is de toplaag van het cement zodanig weggeslepen, dat de randen van de diamant nog net omvat werden door het geheel doorzichtige cement. Omdat ieder kunsttharscement krimpt, ontstaat er als gevolg van de hechting aan het glazuur en de aanwezige krimpspanning in het cement, na het verwijderen van de overdekkende toplaag, een randspleet tussen cement en edelsteen. Deze randspleet is geseald met een ongepulveerde kunstthars (Enamel Bond, 3M).

De bijgaande foto is drie jaar na het bevestigen vervaardigd. Zowel de patiënte als de tandarts heeft tot op heden geen spijt van de behandeling.